

INSTITUTUL NAȚIONAL AL JUSTIȚIEI

RAPORT

privind determinarea necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor

Cuprins

I. Introducere

II. Metode și instrumente aplicate

III. Identificarea și evaluarea necesităților de formare continuă a judecătorilor

1. Constatări și concluzii
2. Rezultatele desfășurării focus-grupului judecătorilor-formatori ai INJ

IV. Identificarea și evaluarea necesităților de formare continuă a procurorilor

1. Constatări și concluzii
2. Rezultatele desfășurării focus-grupului procurorilor-formatori ai INJ

V. Propuneri și recomandări privind necesitățile de formare continuă a judecătorilor și procurorilor

1. Necesitățile de formare continuă a judecătorilor
2. Necesitățile de formare continuă a procurorilor

VI. Anexe

VII. Abrevieri

I. Introducere

Acest Raport reprezintă un studiu efectuat întru realizarea Metodologiei de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor, aprobată prin Hotărârea Consiliului INJ nr.13/3 din 27.12.2013 și Metodologiei de determinare a necesităților de formare continuă a procurorilor, aprobată prin Hotărârea Consiliului INJ nr.1/3 din 31.01.2013 (în continuare - Metodologiile).

La baza Metodologiilor vizate și a prezentului Raport a stat Acțiunea nr. 1.3.2. pct.1 din Planul de Acțiuni pentru implementarea Strategiei de Reformă a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016, aprobat prin Hotărârea Parlamentului nr.6 din 16.02.2012. Această acțiune strategică are drept scop ridicarea gradului de profesionalism și responsabilitate ai persoanelor implicate la îndeplinirea justiției, în special – prin realizarea unei Metodologii de determinare a necesităților de formare.

În conformitate cu Metodologiile menționate au fost selectate persoane care au fost intervievate potrivit întrebărilor formulate în interviurile prevăzute în anexele la Metodologii. Dintre persoanele selectate pentru interviuri au făcut parte factori de decizie ai CSM, CSJ, MJ, CSP și PG.

Pentru atingerea scopurilor trasate în Metodologii, interviurile sub formă de discuții au fost organizate cu focus-grupurile interesate în determinarea necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor. Din aceste focus-grupuri au făcut parte formatorii INJ care participă la realizarea programelor de formare continuă.

Scopul de bază al Raportului reiese din scopul Metodologiilor și urmărește crearea unui mecanism de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor. În cadrul studiului s-a ținut cont și de realizarea obiectivului general al Metodologiilor, care constă în elaborarea unui model eficient al procesului de identificare, evaluare și stabilire a necesităților de formare, orientat pe dezvoltarea competențelor profesionale ale judecătorului și procurorului.

De menționat că, în cadrul prezentei evaluări, au fost studiate și analizate doar întrebările din interviuri și chestionare la care respondenții au dat răspunsuri. De asemenea, trebuie de menționat că la întrebările din interviul expedit factorilor de decizie ai Ministerului Justiției nu a parvenit nici un răspuns, din care motiv opinia acestora nu este cunoscută.

La întrebările INJ nu au reacționat nici reprezentanții societății civile, care nu au expus opinia, nu au făcut propuneri și recomandări la chestionarele electronice plasate prin internet pe paginile WEB ale acestora.

Cu toate acestea, din analiza răspunsurilor, datelor, informațiilor și materialelor acumulate în cadrul prezentei evaluări, au fost obținute rezultate satisfăcătoare, care confirmă că scopurile trasate în Metodologii au fost atinse.

Concluziile și recomandările ce au rezultat din prezenta evaluare vor fi utilizate de către INJ pentru elaborarea Planului de formare continuă pe anul 2015, pentru elaborarea cursurilor de formare continuă a judecătorilor și procurorilor. După caz, aceste concluzii și recomandări vor fi utilizate și pentru planurile și programele de formare continuă a judecătorilor și procurorilor pe termen mediu și pe termen lung.

II. Metode și instrumente aplicate

În cadrul realizării Metodologiilor menționate și elaborării prezentului Raport au fost utilizate diferite metode, cum ar fi:

- *interviuri individuale;*
- *discuții în focus-grupuri;*
- *chestionarea judecătorilor și procurorilor care au participat la seminare și la alte activități de instruire în cadrul INJ;*
- *solicitarea de informații și propuneri de la reprezentanții autorităților și instituțiilor interesate, de la organizațiile internaționale prezente în Republica Moldova – parteneri ai INJ, precum și de la reprezentanții societății civile.*

Prezentul studiu a fost axat atât pe **metode calitative** de tip *interviuri individuale*, *focus-grupuri*, cât și pe **metoda cantitativă** realizată prin *chestionare*.

În cadrul focus-grupurilor au avut loc mese rotunde în cadrul cărora s-a discutat sub formă de *dezbatere de idei* orientate la perfecționarea profesională continuă a judecătorilor și procurorilor, fiind utilizat pe larg *Ghidul de întrebări*. Această modalitate de discuții a rezultat cu multiple puncte de vedere asupra problemelor abordate, cu opinii, propuneri și recomandări întru dezvoltarea și consolidarea formării continue.

Informațiile obținute de la fiecare *focus-grup* au fost minuțios analizate, iar concluziile discuțiilor au fost reflectate în propuneri și recomandări concrete de perfecționare a procesului de formare.

Pentru determinarea necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor au fost folosite și rezultatele analizei documentelor, datelor și informațiilor relevante procesului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor existente în cadrul INJ, CSM, CSP, CSJ, PG și MJ.

La realizarea metodelor și instrumentelor aplicate la efectuarea studiului s-a ținut cont de conceptele strategice naționale și sectoriale, în special:

- Strategia de reformă a sectorului justiției pentru anii 2011-2016, aprobată prin Legea nr.231 din 25.11.2011;
- Strategia de dezvoltare și consolidare a capacităților instituționale, manageriale și didactico-științifice ale INJ în anii 2012-2016, aprobată prin Hotărârea Consiliului INJ nr.7/2 din 25.05.2012;
- Planul de acțiuni pentru implementarea Strategiei vizate și alte documente de politici naționale și sectoriale relevante.

Modalitatea de identificare a metodelor și instrumentelor aplicate a fost ghidată și de următoarele informații, care se axează pe legislația națională și actele internaționale relevante, pe acordurile de colaborare a INJ cu autoritățile și instituțiile interesate de formarea judecătorilor, procurorilor și altor actori din domeniul justiției.

La elaborarea Raportului s-a ținut cont de ***principiul centrării investigației, pe specificul nevoilor beneficiarilor*** (directi și indirecti). Procesul de colectare de date, informații, propuneri și recomandări a avut loc în baza Metodologiilor care conțin diferite perspective ale persoanelor și grupurilor investigate, în scopul realizării unui program de formare continuă care să respecte egalitatea de șanse în contextul formării de competențe profesionale adecvate funcțiilor exercitate.

La identificarea necesităților de formare continuă cu prioritate au fost utilizate ***interviurile individuale*** cu factorii de decizie din cadrul CSM, CSP, CSJ și PG, care au derulat în baza unui grafic prestabilit și adus la cunoștința persoanelor care urmau să fie intervievate. Această metodă a dat posibilitate de a obține de la respondenți cât mai multă informație, propuneri și recomandări pentru consolidarea procesului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor.

Nu mai puțin importante au fost și discuțiile, ***mesele rotunde*** realizate cu ***focus-grupurile*** create din formatori ai INJ. Rezultativă a fost și utilizarea ***chestionarelor*** pentru colectarea ***datelor cantitative***, precum și utilizarea solicitărilor de informații/propuneri de la judecători din cadrul CSJ, CSM, Asociației Judecătorilor, Colegiilor de evaluare și disciplinar, precum și de la procurori din cadrul PG, CSP, Colegiilor de calificare și de disciplină.

În scopul determinării necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor, în cadrul studiului a fost selectată și analizată informația din documentele strategice naționale de referință, din legislația și actele normative relevante, din actele și documentele europene și internaționale din domeniu. În acest sens, drept exemplu, poate servi informația selectată din Acordul de Asociere, încheiat între UE și RM la 27 iunie 2014 și ratificat de Parlamentul RM prin Legea nr.112 din 02.07.2014 (*M.O. nr.185-199/442 din 18.07.2014*).

Conținutul acestui Acord, în special angajamentele luate de RM în domeniul reformării și consolidării sistemului de justiție, precum și cele ce țin de apărarea

drepturilor omului și a libertăților fundamentale, urmează să fie aduse la cunoștința tuturor actorilor din domeniul justiției, inclusiv în procesul formării inițiale și continue în cadrul INJ.

De asemenea, în cadrul studiului s-a ținut cont de rapoartele, constatările, notele informative și datele statistice existente la INJ, alte surse referitoare la activitatea judecătorilor și procurorilor.

În cadrul prezentului studiu, la utilizarea metodelor și instrumentelor aplicate, s-a ținut cont de procedura de administrare a mecanismului de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor, prevăzute de Metodologiile respective, în special, au fost respectate parcurgerea următoarelor etape: *aplicarea metodelor și instrumentelor de colectare a datelor; analiza informațiilor colectate și determinarea necesităților de formare; stabilirea priorităților în cadrul necesităților de formare identificate.*

III. Identificarea și evaluarea necesităților de formare continuă a judecătorilor

Studiul și analiza rezultatelor interviurilor individuale, a disputelor în cadrul meselor rotunde cu focus-grupurile formate, a chestionarelor întocmite de judecători la seminare și la alte activități de formare realizate de INJ, a rapoartelor, constatrilor, notelor informative, a datele, informațiilor și rapoartelor statistice, altor surse referitoare la activitatea judecătorilor s-a rezultat cu următoarele constatări și concluzii ce reiese din anexele la prezentul Raport.

1. Constatări și concluzii

Majoritatea judecătorilor și procurorilor intervievați au răspuns la aproape la toate întrebările din interviu. În unele cazuri judecătorii nu au dat răspunsuri complete la întrebările remise. Cu toate acestea, a fost posibil de a face constatările și concluziile necesare pentru atingerea scopurilor trasate, după cum urmează:

Întrebările și răspunsurile respondenților

1). *Care ar fi competențele unui judecător, reieșind din activitatea CSM și din rezultatele generalizărilor practicii judecătorești,*

- Să respecte etica judecătorului;
- Să dispună de cunoștințe și abilități suficiente pentru exercitarea funcției;
- Să participe la programele de formare continuă în cadrul INJ;
- Judecătorul trebuie să aibă: gândire logică, independentă și critică; integritate și consistență cognitiv-morală; conștientizare socială; predispoziție pentru muncă intensă și autoinstruire profesională continuă;

capacitate de comunicare clară și logică; receptivitate față de orice informație care ar putea îmbunătăți mesajul; autocontrol, conștiinciozitate; diligență; respect colegial;

- Capacitatea de a studia prompt modificările survenite în legislație, precum și capacitatea de aplicare corectă a acestora;
- Să cunoască și să studieze permanent Recomandările și Avizele consultative ale CSJ;
- Cunoașterea jurisprudenței CtEDO;

2). *Care subiecte sunt cele mai recomandate corpului de judecători pentru asigurarea unei competențe profesionale optime?*

- Se consideră că Planul de formare continuă al INJ include domeniile de formare necesare pentru perfecționarea activității judecătorilor. În același timp, se recomandă includerea/majorarea domeniilor de formare cu privire la următoarele aspecte:
 - a) Procedura de examinare a litigiilor comerciale;
 - b) Procedura de interpretare a Legii nr. 149 cu privire la insolabilitate;
 - c) Examinarea litigiilor care derivă din Dreptul la proprietatea intelectuală;
 - d) Examinarea cauzelor penale cu privire la componența de infracțiune „*Violența în familie*”, îndeosebi, se solicită efectuarea dezbaterilor asupra „*Mecanismului de executare a ordonanței de protecție*”.
- Este necesar crearea unei baze logistice și a condițiilor necesare pentru perfecționarea profesională continuă a judecătorilor. Considerăm necesară dezvoltarea competenței date în aplicare și a eticii profesionale.
- Considerăm necesară studierea aprofundată atât a legislației naționale, cât și a documentelor europene și internaționale la care RM este parte, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a CtEDO și a Curții de Justiție a Comunităților Europene, a dreptului comparat, a normelor deontologice vizând profesia de judecător.
- Se recomandă majorarea numărului de programe de formare continuă în domeniul procedurii penale;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la „*Procedura de examinare a cauzelor penale în instanța de fond, apel și recurs*”. La această tematică se recomandă implicarea judecătorilor în calitate de formatori de la CSJ, precum și de la Curțile de Apel;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la „*Individualizarea pedepsei penale*”;

- Necesită instruire suplimentară în domeniul *Pachetului de acte normative ce privesc măsuri de prevenire și combatere a corupției*, în special la capitolul retroactivității legii penale;
- Se recomandă discutarea noțiunilor de „*Confiscarea extinsă a averii*” prevăzută de Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor) și „*Îmbogățirea ilicită*” (componentă nouă de infracțiune reglementată în Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor);
- Necesită instruire suplimentară la tematica „*Măsurile speciale de investigație*”;
- Necesită instruire la tematica „*Interpretarea extensivă a legislației penale și identificarea rolului judecătorului în interpretarea cazuală legislației materiale penale (prin prisma art. 3, alin. (2) CP)*”;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la „*Art. 6 CEDO - Dreptul la un proces echitabil*”, cu atragerea în calitate de formatori a experților străini din Rusia, Ucraina, alte state care fac parte din sistemul de drept romano-germanic;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la „*Atribuțiile/competențele judecătorului de instrucție*”;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la „*Plângerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitatea specială de investigații (art. 313 CP)*”;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la „*Modalitatea de aplicare în practica judiciară a art. 305 CPP - Modul de examinare a demersurilor referitoare la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere*”;
- Actualmente, Plenul CSJ a elaborat proiectul unei Hotărâri explicative cu privire la procedura de judecare a cauzelor de corupție. Se recomandă organizarea ulterioară a instruirilor în scopul discutării acestei hotărâri, după aprobarea finală a acesteia;
- Se recomandă organizarea formării continue la tematica „*Procedura de conexare și disjungere a cauzelor penale, precum și procedura de abținere/autorecuzare de la examinarea cauzelor penale prin prisma repartizării aleatorii a dosarelor în Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor (PIGD). Aspecte procedurale și posibilități tehnice*”;

- Se solicită organizarea formării continue la tematica „*Arestul preventiv. Implementarea în practică a modificărilor legislației care vizează instituția arestului preventiv*”;
- Se recomandă organizarea formării continue la tematica “*Etica profesională a judecătorului*”;
- Se recomandă majorarea numărului de formări la tematica „*Procedura de întocmire a actelor judecătorești*”;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la categoriile de litigii frecvent întâlnite în practică de către judecători. Pentru aceasta se necesită studierea datelor statistice judiciare în scopul identificării categoriilor de litigii supuse frecvent examinării în fața instanțelor de judecată. În baza acestor date este necesară ulterior efectuarea generalizării practicii judiciare cu privire la categoriilor de litigii frecvent examinate de judecători. Generalizările respective se recomandă a fi discutate ulterior în cadrul programelor de formare continuă la INJ;
- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la practica CtEDO pe categoriile de litigii frecvent supuse examinării în instanțele de judecată și pentru care nu există o practică judiciară unitară (ex: *Violența în familie*);
- Se recomandă majorarea numărului de simulări de procese în cadrul INJ;
- De asemenea, se propune ca simulările de procese să vizeze examinarea litigiilor frecvent întâlnite în practica judiciară.

3). *Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității judecătorilor? Motivați.*

Punctele forte

- Eficiența activității;
- Calitatea activității;
- Integritatea profesională a judecătorilor.

Punctele slabe

- Au loc cazuri de:
 - conduită necorespunzătoare a judecătorilor;
 - de abateri disciplinare prevăzute de art. 22 din Legea cu privire la statutul judecătorului și încălcarea normelor Codului de etică al judecătorului;
 - încălcare a obligației de imparțialitate;
 - încălcare a termenelor de examinare a cauzelor aflate în procedură;
 - de aplicare neuniformă a legislației în procesul înlăptuirii justiției.
- Motivarea defectuoasă a actelor judecătorești;
- Nerespectarea eticii judecătorului;

- Lipsa de organizare în activitatea judecătorilor;
- Existența unui volum mare de lucru;
- Unii judecători nu aplică corect legislația.

4). Care subiecte le considerați prioritare pentru formarea continuă a tuturor judecătorilor?

- Având în vedere dificultățile pe care le întâlnesc judecătorii la aplicarea legislației, ca recomandare, putem propune următoarele subiecte:
 - a) Aspectele privind aplicarea Legii insolvențabilității;
 - b) Aplicarea legislației ce ține de asigurări;
 - c) Particularitățile examinării litigiilor cu privire la protecția socială;
 - d) Jurisprudența CtEDO;
- Considerăm necesară pregătirea magistraților în privința modificărilor legislative importante, în special, dreptul procesual civil;
- O atenție deosebită urmează a fi acordată problemelor ce se referă la aplicarea uniformă a legislației;
- Considerăm destul de importantă formarea magistraților naționali în domeniul dreptului european, desfășurată pe mai multe niveluri și anume: o parte din seminare adresată magistraților care doresc să dobândească cunoștințele de bază, generale, în materia dreptului UE; alte seminare cu un grad mai mare de specializare, vizând domenii cum ar fi: *libera circulație a mărfurilor, libera circulație a persoanelor* și seminare cu un grad ridicat de specializare în domeniile *dreptului administrativ și dreptului muncii*.
- O deosebită importanță are dezvoltarea de competențe la aplicarea *normelor de etică profesională*;
- Dobândirea unor tehnici și abilități non-juridice, cum ar fi cursul de informatică care trebuie să formeze deprinderi și aptitudini de a utiliza calculatorul în activitatea judecătorului;
- Se recomandă elaborarea *Planului de formare continuă al INJ* astfel încât să se permită implicarea promptă în cadrul activităților deja planificate a unor subiecte noi care derivă din unificarea practicii judiciare (*Spre exemplu: familiarizarea cu Recomandările și Avizele consultative ale CSJ, Hotărârile CtEDO recent pronunțate și tangențiale domeniului respectiv de formare*);
- Se recomandă în calitate de temă prioritară pentru formarea continuă „*Procedura de elaborare și motivarea actelor judecătorești*”;
- Practica CtEDO cu privire la modul de examinare a litigiilor frecvent supuse examinării de către instanțele de judecată;

5). Care subiecte le considerați prioritare pentru formarea continuă a anumitor grupuri de judecători? Care sunt grupurile-țintă din cadrul corpului de judecători pentru urmarea acestor formări?

- Considerăm că grupurile-țintă pot fi specializate în domeniul: *dreptului concurenței; dreptului administrativ și fiscal; dreptul mediului; dreptului de muncă și asigurare socială; dreptului familiei, în special, în examinarea cauzelor cu minori și privind adopția;*
- Considerăm că subiectele prioritare pentru anumite grupuri de judecători se determină în dependență de necesitățile fiecărui grup în parte, cum ar fi spre exemplu, *expertiza fiscală judiciară;*
- Necesită instruire suplimentară în domeniul „*Pachetului de acte normative ce privesc măsuri de prevenire și combatere a corupției*”;
- Se recomandă discutarea noțiunilor de „*Confiscarea extinsă a averii*” prevăzută de Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- Se recomandă organizarea formării continue la tematica „*Practica judiciară cu privire la examinarea litigiilor care rezultă din accidente rutiere*”.

6). Care sunt așteptările în ceea ce privește rezultatele formării continue a judecătorilor?

- Formarea continuă în cadrul INJ necesită să ofere totalitatea abilităților practice și cunoștințelor teoretice necesare pentru exercitarea funcției de judecător;
- Programele de formare continuă necesită a fi organizate pentru examinarea categoriilor de litigii frecvent supuse examinării în instanțele de judecată;
- Considerăm că numărul de 40 de ore pentru formarea continuă obligatorie a judecătorilor, stabilit prin Regulamentul cu privire la criteriile, indicatorii și procedura de evaluare a performanțelor judecătorilor, este suficient. Însă propunem ca eliberarea certificatelor privind participarea la seminarele respective să fie precedată de o convorbire cu judecătorii referitor la subiectele abordate în cadrul seminarelor;
- Ne-am dori:
 - a) o bună pregătire profesională, care ar permite aplicarea corectă a normelor de drept în activitatea practică;
 - b) întocmirea corectă a actelor procesuale;
 - c) examinarea calitativă și soluționarea corectă a pricinilor civile;
 - d) aplicarea metodelor de lucru cu legislația în domeniu;
 - e) interpretarea corectă a legilor naționale și a izvoarelor de drept internațional;
 - f) dezvoltarea la judecători a capacității de autoinstruire, cercetare și elaborare de proiecte în domeniul justiției, cunoaștere și selectare a celor mai eficiente tehnologii în luarea deciziilor judiciare, precum și capacitatea de a analiza, autoevalua și diagnostica în vederea soluționării problemelor din domeniul de activitate;
 - g) crearea abilităților de a lucra în echipa multidisciplinară.
- Agenda de formare continuă necesită a fi elaborată astfel încât să asigure

utilizarea utilă a timpului de formare. Se recomandă reducerea numărului de ore de formare la domeniile care nu sunt frecvent utilizate în practică.

- În urma formării continue, judecătorii trebuie să dea dovadă de cunoștințe profunde și abilități avansate de interpretare corectă a legislației și de motivare a actelor judecătorești, astfel încât numărul cauzelor împotriva RM adoptate de CtEDO să se micșoreze considerabil.

7). Cum vedeți contribuția CSM și CSJ la desfășurarea formărilor sugerate?

- Contribuția CSJ la desfășurarea formării reiese din atribuțiile ei stipulate în art. 2 din Legea cu privire la CSJ, precum și în art. 12¹, art. 17 CPC, referitor la unificarea practicii judiciare, cum ar fi:
 - generalizarea practicii judiciare;
 - darea explicațiilor din oficiu în chestiunile de practică judiciară ce nu țin de interpretarea legilor și nu au caracter obligatoriu pentru judecători;
 - emiterea recomandărilor și avizelor consultative.
- Contribuția CSJ este exprimată prin:
 - participarea judecătorilor CSJ, în calitate de formatori, la programele de formare continuă în cadrul INJ;
 - elaborarea generalizărilor cu privire la modul de examinare a unor categorii de litigii;
 - oferirea spațiului în incinta CSJ pentru formarea continuă (în caz de necesitate).

2. Rezultatele desfășurării focus-grupului judecătorilor-formatori ai INJ

Întrebările discutate și răspunsurile participanților

1). Care ar fi trăsăturile caracteristice ale judecătorului?

- Să corespundă statutului/funcției de judecător din punct de vedere profesional;
- Să aplice corect legea materială și procesuală;
- Să posede cunoștințe/abilități necesare pentru exercitarea profesiei de judecător;
- Să fie independent și imparțial;
- Să dea dovadă de un comportament adecvat în raport cu participanții la procesul de judecată;
- Să respecte etica profesională și ținuta vestimentară;
- Să-și exercite atribuțiile sale în strictă conformitate cu prevederile legii;

- Să-și asume rolul de arbitru și să conștientizeze că actul de justiție este parte componentă a disciplinării comportamentului cetățenilor față de situații similare care pot surveni în viitor;
- Să respecte disciplina și solemnitatea în cadrul procesului de judecată;
- Să cunoască utilitatea reformelor în domeniul sectorului justiției;
- Să dea dovadă de responsabilitate, autodisciplină și autoorganizare.

2). *Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității judecătorilor? Motivați.*

- **Punctele forte:**
 - a) Implementarea reformelor promovate în SRSJ s-a răsfrânt benefic asupra activității judecătorilor;
 - b) Instituirea funcției de asistent judiciar în toate instanțele de judecată.
- **Punctele slabe:**
 - a) Pregătirea profesională slabă a multor judecători;
 - b) Motivarea slabă/defectuoasă a actelor de procedură;
 - c) Nerespectarea disciplinei muncii de către unii judecători;
 - d) Sălile de judecată sunt prea mici. Necesită a fi îmbunătățit procesul de organizare a ședințelor de judecată;
 - e) Lipsa de responsabilitate a unor judecători.

3). *Considerați că programele de formare în cadrul Institutului asigură o pregătire suficientă pentru exercitarea funcției de judecător?*

- Disciplina „Dreptul funciar” și „Dreptul mediului (ecologic)” necesită o formare mai aprofundată și extinsă în cadrul programelor de formare continuă la INJ;
- În unele cazuri programele actuale de formare a judecătorilor cu durata de o zi sunt considerate insuficiente pentru transmiterea/discutarea tuturor aspectelor problematice identificate de către formatori sau beneficiari.

4). *Aveți recomandări specifice pentru completarea/îmbunătățirea programelor actuale de formare a judecătorilor? Enumerați-le.*

- Necesitatea aprofundării/predominării aspectului interactiv și practic în cadrul activităților de formare;
- Este necesară combinarea aspectelor teoretice cu aspectele practice pe parcursul programelor de formare;
- Necesitatea dezvoltării programelor de formare la distanță;
- Necesitatea diversificării metodelor interactive de formare puse la dispoziția formatorilor;

- Solicitarea beneficiarilor formării continue să identifice apriori întrebările și aspectele problematice pentru discuție ulterioară a acestora în cadrul programelor de formare;
- Necesitatea organizării programelor de formare care să cuprindă categoriile de litigii la examinarea cărora s-a constatat, în mod frecvent, aplicarea eronată a legii de către judecători;
- Ar fi utilă efectuarea unei generalizări a erorilor judiciare și discutarea acestora în cadrul programelor de formare din cadrul INJ. Tematica programelor de formare necesită a fi stabilită luând în considerație categoriile de litigii frecvent examinate în instanțele de judecată pentru a evita studierea unor discipline care nu se regăsesc în activitatea practică;
- Necesitatea analizei impactului programelor de formare efectuate de către INJ asupra calității actului de justiție;
- Necesitatea organizării programelor de formare continuă cu tematica „*Modalitatea de întocmire a actelor de procedură*”;
- Necesitatea actualizării permanente a programelor de formare pentru a evita repetarea cursurilor de formare la aceleași domenii/tematici;
- Se recomandă organizarea programelor de formare în domeniul „*Psihologiei*” în scopul dobândirii abilităților și cunoștințelor de comunicare cu publicul (participanții la proces) și asigurării solemnității procesului de judecată.

5). Ce recomandări aveți pentru îmbunătățirea/dotarea sălilor de studii?

- Necesitatea dotării sălilor de studiu cu echipament necesar pentru asigurarea interactivității programelor de formare (computer, proiector și tablă de proiectare (flipchart) în fiecare sală de formare).

IV. Identificarea și evaluarea necesităților de formare continuă a procurorilor

Studiul și analiza rezultatelor interviurilor individuale, a disputelor în cadrul meselor rotunde cu focus-grupurile formate, a chestionarelor întocmite de procurori în cadrul seminarelor și altor activități de formare realizate de INJ, a rapoartelor, constatărilor, notelor informative, a datelor, informațiilor și rapoartelor statistice, altor surse referitoare la activitatea procurorilor s-a rezultat cu următoarele constatări și concluzii ce reiese din anexele la prezentul Raport

1. Constatări și concluzii

Procurorii intervievați au răspuns la majoritatea întrebărilor din interviu. În unele cazuri procurorii nu au dat răspunsuri complete la întrebările remise. Cu toate

acestea, a fost posibil de a face constatările și concluziile necesare pentru atingerea scopurilor trasate.

Întrebările și răspunsurile respondenților

1). Din analiza rezultatelor activității CSP și PG care ar fi competențele unui procuror?

- Exercițarea și conducerea urmăririi penale;
- Susținerea acuzării de stat;
- Intentarea și participarea la examinarea acțiunilor civile în condițiile legii;
- Reprezentarea intereselor generale ale societății;
- Competențele procurorului trebuie să rezide din împuternicirile organelor Procuraturii, prevăzute în Constituția RM, în Legea cu privire la Procuratură și în alte acte legislative.

2). În această ordine de idei, care subiecte sunt cele mai recomandate corpului de procurori pentru asigurarea unei competențe profesionale optime?

- Se propun următoarele subiecte:
 - a) tactica și metodică cercetării anumitor categorii de infracțiuni;
 - b) planificarea activității de exercitare și de conducere a urmăririi penale;
 - c) tactica acuzatorului de stat, organizarea interacțiunii dintre diferite organe de urmărire penală și organe care asigură efectuarea activității speciale de investigații;
- În mod prioritar candidații la funcția de procuror trebuie să dispună de aptitudini atât teoretice, cât și practice în domeniul conducerii urmăririi penale și reprezentării acuzării de stat (funcții care derivă din sarcinile puse în fața organelor procuraturii în contextul reformei organelor de drept), cât și capacități de analiză a cadrului legislativ existent sub aspectul conformității acestuia la tratatele internaționale și jurisprudența CtEDO, inclusiv a practicii judiciare naționale.

3). Cum considerați, care sunt punctele forte și punctele slabe ale activității procurorilor? Motivați.

- **Puncte forte:**
 - a) cunoștințe teoretice suficiente ale unor procurori;
 - b) experiență de lucru suficientă la majoritatea procurorilor.
- **Punctele slabe:**
 - a) volumul mare de lucru;

- b) lipsa timpului pentru autoperfecționare;
- c) în unele cazuri - lipsa unei pregătiri teoretice bune;
- d) formalism la întocmirea actelor de procuror, utilizarea unor șabloane, fără a fi adaptate cazurilor concrete;
- e) activitate superficială pe alocuri;
- f) lipsa unei practici judiciare unitare;
- g) lipsa cadrelor calificate în anumite procuraturi;
- h) volumul mare de lucru nu permite de cele mai multe ori participarea efectivă a procurorilor la cursurile de formare continuă și pregătirea individuală;
- i) remunerarea insuficientă în coraport cu alte categorii de profesioniști din sistemul justiției și organele de urmărire penală, precum și în raport cu volumul mare de lucru prestat, responsabilitatea și răspunderea personală care rezultă din activitatea procurorului;
- j) baza tehnico-materială depășită;
- l) unii audienți nu au pregătire suficientă pentru a exercita, imediat după absolvirea INJ, atribuțiile de procuror.

4). Care subiecte le considerați prioritare pentru formarea continuă a tuturor procurorilor?

- Subiecte ce țin de:
 - a) confiscarea specială și extinsă a bunurilor;
 - b) efectuarea măsurilor speciale de investigații.
- Pentru implementarea cunoștințelor teoretice este necesar ca ele să fie realizate prin întocmirea calitativă a diferitor acte și acțiuni ce rezultă din împuternicirile organelor Procuraturii:
 - a) faza pornirii procesului penal;
 - b) efectuarea și conducerea urmăririi penale;
 - c) reprezentarea acuzării de stat;
 - d) rolul procurorului în afara sferei dreptului penal;
 - e) jurisprudența CtEDO.
- De asemenea, este necesară antrenarea experților în domeniu cu o pregătire temeinică și experiență vastă în calitate de formatori, inclusiv utilizarea mijloacelor interactive de predare.

5). Care subiecte le considerați prioritare pentru formarea continuă a anumitor grupuri de procurori? Care sunt grupurile-țintă din cadrul corpului de procurori pentru urmarea acestor formări?

- Pentru procurorii anticorupție – investigarea infracțiunilor de corupție și spălarea banilor; pentru procurori responsabili de combaterea torturii –

particularitățile investigării infracțiunii de tortură; pentru majoritatea procurorilor – tactica efectuării măsurilor speciale de investigații.

- Subiectele prioritare pentru formarea continuă a anumitor grupuri de procurori ar trebui să se bazeze pe specializarea lor în diferite domenii, astfel încât să fie evitate situații în care unii procurori specializați, spre exemplu, în activitatea de exercitare a urmăririi penale în cauzele de tortură să participe la cursurile de formare continuă în domeniul rolului și locului procurorului în afara sferei de activitate a dreptului penal. În acest sens, elaborarea de către INJ a unor formulare adresate procurorilor privind identificarea necesităților și a așteptărilor în urma acestor cursuri ar fi oportună.

6). Care sunt așteptările Dvs., ca reprezentant al CSP, în ceea ce privește rezultatele formării continue a procurorilor?

- Ridicarea nivelului de profesionalism al procurorilor prin formare continuă, ulterior, prin autoinstruire.
- Așteptările de la aceste cursuri pot fi materializate sub aspectul îmbunătățirii activității procurorului, evitarea greșelilor admise la formularea actelor procedurale, dezvoltarea gândirii logice la analiza stării de fapt și de drept a situațiilor compărute în fața procurorului în activitatea de zi cu zi.

7). Cum vedeți contribuția CSP la desfășurarea formărilor sugerate?

- Înaintarea propunerilor pentru completarea sau modificarea planurilor de instruire, selectarea și desemnarea procurorilor în calitate de formatori.
- Contribuția PG constă în identificarea grupurilor de procurori pentru a participa la cursurile de formare continuă conform domeniului de activitate al acestora.

2. Rezultatele desfășurării focus-grupului procurorilor-formatori ai INJ

Întrebările discutate și răspunsurile participanților

1). Care ar fi trăsăturile caracteristice procurorului?

- Să fie caracterizat de independență și imparțialitate în procesul penal;
- Să respecte statutul procurorului în procesul penal;
- Să corespundă statutului/funcției de procuror din punct de vedere profesional;
- Să aplice corect legea materială și procesuală;
- Să posede cunoștințe/abilități necesare pentru exercitarea funcției;
- Să respecte etica profesională.

2). Considerați că programele de formare în cadrul Institutului asigură o pregătire suficientă pentru ocuparea funcției de procuror?

- Programele de formare continuă a INJ să contribuie la consolidarea statutului și independenței procurorului în procesul penal;
- Se recomandă organizarea formării la capitolul „*Modalitatea de întocmire a actelor procesuale*”.

3). *Aveți recomandări specifice pentru completarea și îmbunătățirea programelor actuale de formare a procurorilor? Enumerați-le.*

- Este necesar ca programele de formare să contribuie la excluderea nefondată a influenței ierarhice și de subordonare în cadrul procuraturii;
- Este necesar de a elabora un statut concret al procurorului în procesul penal, care să conțină drepturile și obligațiile procurorului în calitate de acuzator de stat;
- Necesitatea dezvoltării programelor de formare la distanță;
- Se recomandă ca beneficiarii formării continue să identifice, apriori, întrebările și aspectele problematice pentru discuție ulterioară în cadrul programelor de formare;
- Să se analizeze impactul programelor de formare a INJ asupra actului de justiție;
- Să se actualizeze permanent programele de formare pentru a evita repetarea acelorași cursuri de formare.

4). *Actualul coraport al aspectelor teoretice și practice al programului de formare continuă asigură pregătirea pentru viitoarea activitate?*

- Necesitatea diversificării metodelor de formare puse la dispoziția formatorilor;
- Menținerea/aprofundarea aspectului interactiv și practic în cadrul activităților de formare.

5). *Ce recomandări aveți pentru îmbunătățirea/dotarea sălilor de studii?*

- Necesitatea dotării tuturor sălilor de studiu cu echipament necesar pentru asigurarea interactivității programelor de formare (computer, proiector și tablă de proiectare (flipchart)).

V. Recomandări pentru consolidarea procesului de formare continuă a judecătorilor și procurorilor

În scopul identificării necesităților de formare continuă a judecătorilor și procurorilor, au fost studiate și analizate toate răspunsurile la interviurile respondenților și rezultatele obținute în urma discuțiilor focus-grupurilor în conformitate cu prevederile Metodologiilor respective.

În acest sens, s-a atras o atenție sporită și s-a ținut cont de răspunsurile la întrebările privind:

- competențele necesare unui judecător/procuror;
- punctele forte și punctele slabe ale activității judecătorului/procurorului;
- așteptările CSM, CSJ, CSP și PG de la formarea continuă a judecătorilor și procurorilor;
- trăsăturile caracteristice unui judecător/procuror.

1. Necesitățile de formare continuă a judecătorilor

1.1. În cadrul prezentului studiu s-au identificat următoarele necesități privind dezvoltarea planurilor și programelor de formare continuă a judecătorilor:

- Tematica care ar avea drept scop dezvoltarea de competențe în domeniul cunoașterii, aplicarea și respectarea normelor privind *etica profesională a judecătorului*, inclusiv jurisprudența țărilor europene privind aplicarea normelor deontologice vizând profesia de judecător;
Tematica dată trebuie să mai includă compartimentele privind aplicarea noțiunilor de „*Confiscarea extinsă a averii*” prevăzută de Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și „*Îmbogățirea ilicită*”, recentă infracțiune reglementată de Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- Studiarea mai aprofundată atât a legislației naționale, cât și a documentelor europene și internaționale în domeniul justiției, a jurisprudenței instanțelor judecătorești și a Curții Constituționale, a CtEDO și a Curții de Justiție a Comunităților Europene, a dreptului comparat;
- Este necesară o instruire mai aprofundată în domeniul aplicării *pachetului de acte legislative și normative privitor la măsurile de prevenire și combatere a corupției*, incluzând și capitolul referitor la aplicarea normelor ce reglementează retroactivitatea legii penale relevante;
De inclus la această tematică și discuțiile asupra Hotărârii explicative recente a Plenului CSJ cu privire la procedura de judecare a cauzelor de corupție.
- Să fie lărgită tematica privind procedura examinării litigiilor comerciale;
- Procedura de interpretare și aplicare a Legii nr. 149 cu privire la insolabilitate;
- Examinarea litigiilor care derivă din *Dreptul la proprietatea intelectuală*;
- Examinarea cauzelor penale cu privire la componența de infracțiune „*Violența în familie*”, în special, se solicită efectuarea unor dezbateri

- mai detaliate asupra *„Mecanismului de executare a ordonanței de protecție”*;
- Se recomandă organizarea formării continue la tematica *„Procedura de examinare a cauzelor penale în instanța de fond, apel și recurs”*, cu atragerea în calitate de formator a judecătorilor de la Curtea Supremă de Justiție și de la Curțile de Apel;
 - Se recomandă majorarea numărului de ore și lărgirea tematicii la formarea continuă în domeniul procedurii penale, incluzând tematica privind *„Individualizarea pedepsei penale”*;
 - Necesită instruire la tematica *„Interpretarea extensivă a legislației penale și identificarea rolului judecătorului în interpretarea cazuală a legislației materiale penale (prin prisma art. 3, alin. (2) CP)”*;
 - Se recomandă organizarea formării continue în domeniul aplicării *„Art. 6 CEDO - Dreptul la un proces echitabil”*, cu atragerea, în calitate de formatori, a experților străini – din Rusia, Ucraina, alte state care fac parte din sistemul de drept romano-germanic;
 - Necesită instruire avansată și aprofundată problematica privind *„Măsurile speciale de investigație”*;
 În acest curs de formare de inclus tematica privind:
 - *„Plângerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitatea specială de investigații (art. 313 CPP)”*; și
 - *„Modalitatea de aplicare în practica judiciară a art. 305 CPP - Modul de examinare a demersurilor referitoare la efectuarea acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații sau la aplicarea măsurilor procesuale de constrângere”*;
 - Organizarea formării continue la tematica *„Arestul preventiv. Implementarea în practică a modificărilor legislației care vizează instituția arestului preventiv”*;
 - Se recomandă organizarea formării continue cu privire la *„Atribuțiile/competențele judecătorului de instrucție”*;
 - Organizarea formării continue la tematica *„Procedura de conexare și disjungere a cauzelor penale, precum și procedura de abținere și autorecuzare de la examinarea cauzelor penale prin prisma repartizării aleatorii a dosarelor conform PIGD. Aspecte procedurale și posibilități tehnice”*;
 - Se recomandă majorarea numărului de ore la tematica *„Procedura de întocmire a actelor judecătorești”*.

- Se recomandă organizarea formării continue cu privire la tema „*Categoriile de litigii frecvent întâlnite în practică judiciară*”. Pentru aceasta, în prealabil, se cere studierea datelor statistice judiciare în scopul identificării acestei categorii de litigii și generalizarea practicii judiciare în acest domeniu. Generalizarea vizată trebuie să cuprindă și practica CtEDO pe categoriile respective (*spre exemplu: Violența în familie*);
- Se recomandă organizarea programelor de formare în domeniul „*Psihologiei judiciare*” în scopul dobândirii abilităților și cunoștințelor de comunicare cu publicul (participanții la proces) și asigurării solemnității procesului de judecată.
- De inclus în programul de formare continuă a subiectului „*Acordul de Asocieră RM-UE din 27.06.2014: Rolul în dezvoltarea și consolidarea sistemului de justiție și protecția drepturilor omului în Republica Moldova*”.

1.2. Necesitățile privind subiectele prioritare pentru formarea continuă a anumitor grupuri de judecători

- Considerăm că grupurile-țintă pot fi specializate în domeniile: *dreptului concurenței; dreptului administrativ și fiscal, inclusiv; dreptului mediului; dreptului de muncă și asigurare socială; dreptului familiei, în special, în examinarea cauzelor cu minori și privind adopția*;
- Considerăm că subiectele prioritare pentru anumite grupuri de judecători trebuie să fie determinate în dependență de necesitățile fiecărui grup (*spre exemplu, expertiza fiscală judiciară*);
- Problematika privind „*Pachetul de acte normative ce privesc măsuri de prevenire și combatere a corupției*” poate fi subiectul de formare atât pentru toți judecătorii/procurorii, cât și pentru grupuri-țintă;
- Se recomandă organizarea formării continue la tematica „*Practica judiciară cu privire la examinarea litigiilor care rezultă din accidentele rutiere*”.

1.3. Necesitățile privind perfecționarea programelor de formare continuă, organizarea și desfășurarea procesului de formare continuă a judecătorilor:

- Este necesară crearea unei baze logistice și a condițiilor necesare pentru formarea continuă a judecătorilor;
- Se recomandă ca, în cadrul formării continue, să se practice, cât mai des, *metoda de simulare a proceselor*, inclusiv în cadrul examinării litigiilor frecvent întâlnite în practica judiciară;
- Cursul la disciplina „*Dreptul funciar*” și „*Dreptul mediului (ecologic)*” necesită a fi aprofundat și extins în cadrul programelor de formare continuă.

- În cazul multor discipline programele actuale de formare a judecătorilor cu durata de o zi sunt considerate insuficiente pentru transmiterea și discutarea tuturor aspectelor problematice identificate de către formatori sau beneficiari;
- Necesitatea formării mai aprofundate în cazurile unor tematici cu un caracter complex;
- În dependență de tematica formării, se recomandă ca, în procesul de instruire, să predomină aspectul interactiv și practic. În același context este necesar ca să fie combinate aspectele teoretice cu cele practice;
- Necesitatea dezvoltării și aplicării pe larg a programelor de formare continuă la distanță;
- Necesitatea diversificării metodelor interactive de formare puse la dispoziția formatorilor;
- Formatorii trebuie să solicite de la beneficiarii formării continue identificarea apriori a chestiunilor și aspectelor problematice, care să fie incluse în programele de formare continuă a judecătorilor;
- Ar fi utilă efectuarea unei generalizări a erorilor judiciare și organizarea discuțiilor asupra rezultatelor acestora în cadrul programelor de formare continuă în INJ;
- Necesitatea analizei impactului programelor de formare realizate de către INJ asupra calității actului de justiție;
- Necesitatea actualizării permanente a programelor de formare pentru a evita repetarea cursurilor de formare la aceleași domenii/tematici;
- Necesitatea dotării tuturor sălilor de studiu cu echipament necesar pentru asigurarea interactivității programelor de formare (computer, proiector și tablă de proiectare (flipchart));
- Agenda de formare continuă necesită a fi elaborată astfel, încât să asigure utilizarea utilă a timpului de formare. Se recomandă reducerea numărului de ore de formare la domeniile care nu sunt frecvent utilizate în practică.
- O formare continuă calitativă și o pregătire profesională a judecătorilor care ar permite aplicarea corectă a normelor de drept în activitatea practică. Formarea continuă în cadrul INJ necesită să ofere totalitatea abilităților practice și cunoștințelor teoretice necesare pentru exercitarea calitativă a funcției de judecător;
- Se recomandă ca eliberarea certificatelor privind participarea la seminarele de formare continuă să fie precedată de o convorbire cu judecătorii-participanți la formare referitor la subiectele abordate în cadrul seminarelor;
- De a forma la judecători abilități practice privind aplicarea metodelor eficiente de lucru cu legislația națională, internațională și cu jurisprudența CtEDO, precum și abilități de interpretare corectă a legislației naționale și a izvoarelor de drept internațional;
- Dezvoltarea la judecători;

- a) a capacităților de autoinstruire, cercetare și elaborare de proiecte în domeniul profesional, de cunoaștere și selectare a celor mai eficiente tehnologii în luarea deciziilor judiciare;
- c) a capacităților de autoevaluare și diagnosticare în vederea soluționării problemelor din domeniul de activitate;
- d) a abilităților de a lucra în cadrul echipei multidisciplinare.

2. Necesitățile de formare continuă a procurorilor.

2.1. În cadrul prezentului studiu s-au identificat următoarele necesități privind dezvoltarea planurilor și programelor de formare continuă a procurorilor:

- Se propun, pentru o formare mai avansată, subiecte privind:
 - a) tactica și metodică cercetării anumitor categorii de infracțiuni. În acest sens, CSP și PG vor face propuneri concrete în urma generalizărilor în diferite domenii;
 - b) planificarea activității de exercitare și conducere a urmăririi penale;
 - c) tactica susținerii acuzării de stat, organizarea interacțiunii între diferite organe de urmărire penală și organe care asigură efectuarea activității speciale de investigații.
- Se propune o formare mai avansată a subiectelor ce țin de:
 - a) confiscarea specială și extinsă a bunurilor;
 - b) efectuarea măsurilor speciale de investigații;
- Se propune o formare mai avansată a subiectului privind întocmirea calitativă și motivată a actelor ce țin de exercitarea și conducerea urmăririi penale, îndeosebi la compartimentele:
 - a) faza pornirii procesului penal;
 - b) efectuarea și conducerea urmăririi penale;
 - c) reprezentarea acuzării de stat;
 - d) jurisprudența CtEDO în acest domeniu.
- Este necesar ca programele să conțină subiecte care ar forma, la procurori, convingerea excluderii nefondate a influenței ierarhice și de subordonare în activitatea procesuală a procurorului;
- Este necesară o formare mai avansată a subiectului privind statutul procurorului în procesul penal care să cuprindă totalitatea de drepturi și obligații în calitatea sa de acuzator de stat;
- Se recomandă organizarea formării la capitolul „*Modalitatea de întocmire a actelor procedurale*”;

- Necesită a fi inclus, în programul de formare continuă, a subiectului privind „*Rolul procurorului la protecția drepturilor omului în sfera extrajudiciară, în perioada reformării organelor Procuraturii*”;
- De inclus, în programul de formare continuă, subiectul „*Acordul de Asociere RM-UE din 27.06.2014: Rolul în dezvoltarea și consolidarea sistemului de justiție și protecția drepturilor omului în Republica Moldova*”

2.2. *Care subiecte le considerați prioritare pentru formarea continuă a anumitor grupuri de procurori? Care sunt grupurile-țintă din cadrul corpului de procurori pentru urmarea acestor formări?*

- „*Investigarea infracțiunilor de corupție și spălarea banilor* – pentru procurorii anticorupție;
- „*Particularitățile investigării infracțiunii de tortură* – pentru procurori responsabili de combaterea torturii;
- „*Tactica efectuării măsurilor speciale de investigație* – pentru procurorii antrenați în exercitarea și conducerea urmăririi penale și procurorii care susțin acuzarea de stat;
- „*Rolul procurorului la reprezentarea intereselor generale ale societății, în protecția drepturilor omului în sfera extrajudiciară, în perioada realizării reformării organelor Procuraturii*”- pentru procurorii preponderent antrenați la exercitarea acestor sarcini.

2.3. *Necesitățile privind perfecționarea programelor de formare continuă, organizarea și desfășurarea procesului de formare continuă a procurorilor:*

- Dezvoltarea și consolidarea procesului de formare continuă prin diversificarea metodelor și instrumentelor de formare, în special, de aplicat, în mai multe cazuri, metodele interactive de formare;
- În cadrul formării continue, formatorii să pună accent pe abordările cazurilor în care procurorii comit mai frecvent erori de aplicare a legislației, nu aplică, după caz, a jurisprudenței CtEDO, a practicii judiciare a statelor comunitare;
- În cadrul formării continue a procurorilor, formatorii trebuie să atragă atenția asupra dezvoltării la audienți a gândirii logice, în special, la analiza stării de fapt și de drept în domeniile prioritare de activitate a organelor Procuraturii;
- În cadrul formării continue a procurorilor, formatorii trebuie să creeze audiențelor abilități practice în domeniul conducerii urmăririi penale și reprezentării acuzării de stat (funcții care derivă din sarcinile puse în fața organelor Procuraturii în contextul reformei organelor de drept),

- precum și a capacități de analiză a cadrului legislativ sub aspectul conformității acestuia la tratatele internaționale și jurisprudența CtEDO;
- Există necesitatea dezvoltării programelor de formare la distanță;
 - Să se actualizeze permanent programele de formare, pentru a evita repetarea aceluiași cursuri de formare;
 - La formarea grupurilor de participanți la cursurile de formare să se evite cazurile când unii procurori specializați într-un anumit domeniu, *spre exemplu*, în activitatea de exercitare a urmării penale în cauzele de tortură, să participe la cursurile de formare continuă în domeniul rolului și locului procurorului în afara sferei de activitate a dreptului penal. În acest sens, ar fi oportună elaborarea de către INJ a unor formulare adresate procurorilor privind identificarea necesităților și așteptărilor în urma acestor cursuri;
 - Contribuția CSP și PG la dezvoltarea procesului de formare continuă a procurorilor trebuie să fie mai activă atât la înaintarea subiectelor pentru formare, cât și la propunerile pentru participarea procurorilor în calitate de formator.
 - Programele de formare continuă a INJ să contribuie la consolidarea statutului și independenței procurorului în procesul penal;
 - Se recomandă diversificarea metodelor de formare puse la dispoziția formatorilor, prioritar fiind metodele participative, menținerea și aprofundarea aspectului interactiv și practic în cadrul activităților de formare.
 - Necesitatea dotării tuturor sălilor de studiu cu echipament necesar pentru asigurarea interactivității programelor de formare (computer, proiector și tablă de proiectare (flipchart));
 - De asemenea, este necesară antrenarea experților în domeniu cu o pregătire temeinică și experiență vastă în calitate de formatori, inclusiv utilizarea mijloacelor interactive de formare.
 - Se recomandă ca beneficiarii formării continue să identifice, apriori, întrebările și aspectele problematice pentru discuție ulterioară în cadrul programelor de formare. Aceasta va spori interactivitatea și utilitatea programelor de formare.
 - Să se analizeze impactul programelor de formare a INJ asupra actului de justiție.

Secția didactico – metodică și cercetări